MOOTTORI-KELKKA-OPAS

Välitä, muista – ennakoi.
LIIKENNETURVA

Julkaisija: Liikenneturva 2016
Taitto: Kaisa Tanskanen
Kuvat: Ville-Veikko Heinonen

MOOTTORI-KELKKA-OPAS

Tämä opas tarjoaa perustietoa moottorikelkoista sekä niiden turvallisesta käytöstä.

Moottorikelkat jaetaan käyttötarkoituksensa mukaan eri luokkiin. Urheilukelkoissa panostetaan ajo-ominaisuuksiin reittikäytössä. Usein niitä kutsutaan pätkäkelkoiksi telamaton mitan vuoksi. Urheilukelkat jaetaan kahteen eri luokkaan moottorikoon mukaan. Yli 600-kuutiosenttitilavuuden moottorikoon kelkat kasvattavat suosiotaan, mutta alle 600-kuutioiset ovat edelleen suomalaisten suosikkikelkkoja.

Kelkkamaailman monikäyttöisimpiä ovat crossover-kelkkatyypit. Nämä kelkat soveltuvat hyvin retki- ja matka-ajoon. Osa tämän tyypin kelkoista on urheilullisia ja osaa käytetään hyötykäytössä. Tässä ryhmässä on tarjolla useita vaihtoehtoja eri käyttäjäryhmille.

Umpilumen kelkkoihin kuuluvat syvän lumen urheilu- ja vuoristokelkat. Näiden ominaisuudet on suunniteltu ja rakennettu ajamiseen myös muualla kuin kelkkareiteillä. Aiemmin oman luokkansa muodostivat kahden istuttavat perhekelkat. Nykyisin touring-mallit ovat hyviä ajaa myös yksinään ja niiden takaosaan saa kiinnitettyä monenlaista mukana kulkevaa tavaraa. Hyötykelkoista osa on keveitä umpilumen kulkijoita, osa taas sopii reen vetoon ja retkeilyyn. Raskaimmat hyötykelkat on suunniteltu esimerkiksi latujen tekoon.

Moottorikelkkailijan ajovarusteet

Kypärä on moottorikelkalla liikkuvan tärkein turvallisuusvaruste. Kypärä antaa suojaa onnettomuustilanteiden lisäksi ajoviimalta ja pitää pään lämpimänä. Hyvää kypärää on mukava käyttää ja se on turvallinen vain kun se on sopivan kokoinen. Kypärä ei saa liikkua päässä missään ajotilanteessa, kypärän pitää tuntua päässä napakalta. Hyvässä kypärässä on riittävästi ilmanotto- ja ilmanpoistoaukkoja sekä ilmankiertokanavia.

Kypärämalleja on tarjolla paljon. Hankkiessasi kypärää kokeile eri malleja ja kokoja. Käytä hyväksesi myyjän asiantuntemusta ja hanki muiden kelkkakulkijoiden kokemuksia eri kypärämallien hyvistä ja huonoista puolista. Kiinteällä leukasuojalla varustettu malli on hyvä valinta urheilulliseen kelkkailuun. Työkäyttöön on suunniteltu omat kypärämallit. Kaikkien kypärämallien kanssa kannattaa käyttää korvatulppia suojaamaan kuuloa liialliselta melulta. Hyväkään kypärä ei suojaa jos sen hihna on jätetty kiinnittämättä tai se on löysällä. Kiinnitä huomiota myös kypärän väriin, kirkkaat ja erottuvat värit tuovat lisäturvaa kelkkailuun.

Kypärälasien istuvuus on yhtä tärkeää kuin kypärän istuvuus päähän. Hyvät ajolasit täydentävät kypärän käytön mukavuuden. Lasien valintaan vaikuttaa paljon kasvojen muoto ja käytettävä kypärä. Lasit suojaavat kasvoja ja silmiä kylmältä sekä ajoviimalta. Tärkeää on lasien hyvä ilmanvaihto huurtumisen ehkäisemiseksi. Ajolasien puhdistamiseen ja säilytykseen kannattaa kiinnittää huomiota. Varovaisuudella ja huolellisuudella pystyy pidentämään ajolasien käyttöikää. Myös linssien värillä on väliä. Vaaleat linssivärit sopivat vähäisessä valossa ajavalle. Keltainen väri toimii myös hyvin hämärässä, oranssi linssi on

◄ Kelkkailijan tulee suojata päänsä asianmukaisella suojakypärällä.

hyvä yleislinssi. Sininen linssi toimii lumiolosuhteissa huonoiten. Kypärän alla käytetään erillistä kypärähuppua. Hupun tulee olla sopivan kokoinen ja hengittävä.

Varaudu vaativiin olosuhteisiin

Kelkkailijan ajoasu koostuu monesta eri kokonaisuudesta. Alusvaatekerroksen on oltava ihonmyötäinen, liian löysä alusvaate ei pysty siirtämään kosteutta pois iholta. Mikrokuituiset sukat toimivat parhaiten kelkkailuolosuhteissa, ne tuntuvat märkinäkin lämpimiltä. Useampi ohut sukka on parempi kuin yksi paksumpi sukka. Alusvaatteiden päällä oleva välikerros on tärkeä lämmönsäätelyn kannalta. Esimerkiksi fleece tai ohut villa toimivat hyvin välikerroksen materiaaleina. Useissa kelkkapuvuissa on irrotettava sisävuori, joka toimii hyvänä välikerroksena. Kelkkapuvun kuorikerros, eli uloin osa tulee olla tuulen- ja vedenpitävää. Toisaalta kuorikerroksen tulisi olla hengittävää materiaalia. Huomioväreillä ja ajoasuun kiinnitetyillä heijastimilla kelkkailija saa lisäturvaa liikkumiseensa.

Nykyään kelkkailijalle on tarjolla ajoasun alle tai päälle laitettavia erillisiä panssarisuojia tuomaan lisäturvaa. Panssarit suojaavat olkapäitä, selkää ja rintaa. Iskuilta suojaavien varusteiden lisäksi ovat vääntymistä estävät polvi- ja niskatuet yleistymässä. Nilkan vääntymistä ja jalkaterän kolhuja lieventävät asianmukaiset kelkkailuun tarkoitetut kengät. Hyvä kelkkakenkä on lämmin ja ainakin osaksi vedenpitävä. Kelkkailukäsineiden tulee olla sellaiset, että ne eivät missään olosuhteissa haittaa kelkan hallintalaitteiden tehokasta käyttöä.

Rintapanssari tuo lisäturvaa ja suojaa rintakehää. ►

Moottorikelkkailun säännöt

Moottorikelkkailu ei kuulu jokamiehen oikeuden piirin. Maastossa maa-alueella moottorikelkkailija tarvitsee aina maanomistajan tai maanhaltijan luvan liikkumiselleen. Useimmiten liikutaan moottorikelkkailureiteillä sekä kuntien ja Metsähallituksen ylläpitämillä moottorikelkkaurilla. Metsähallituksen kelkkaurilla tulee olla uralupa. Erillistä lupaa kelkkailuun ei tarvita virallisilla moottorikelkkailureiteillä, omalla tai hallitsemallaan maa-alueella ja jääpeitteisellä vesialueella liikuttaessa.

Moottorikelkkaa saa kuljettaa 15 vuotta täyttänyt henkilö. Moottorikelkkaa ei saa luovuttaa alle 15-vuotiaan kuljetettavaksi. Tämä ikävaatimus ei koske kuljettajaa, joka ajaa moottorikelkalla suljetulla alueella. Suljettu alue on muulta yleiseltä liikenteeltä aidalla tai vastaavalla tavalla rajattu alue, jonne ylimääräisillä kulkijoilla ei ole mahdollisuutta mennä. Oma piha-alue ei esimerkiksi täytä suljetun alueen määritelmää. Virallisella kelkkailureitillä liikuttaessa, tietä ylitettäessä tai tiealueella kelkalla ajettaessa tulee kuljettajalla olla vähintään T-luokan ajo-oikeus.

Moottorikelkalla ei saa ajaa tiellä. Kelkalla saa kuitenkin ylittää tien tai ajaa siltaa pitkin joen yli. Moottorikelkalla saa kuitenkin erityistilanteissa tilapäisesti tarpeellista varovaisuutta noudattaen ajaa tiellä ensisijaisesti tien auraamattomalla osalla. **Nämä erityistilanteet ovat seuraavat:**

- kelkalla suoritettava työtehtävä tai maaston olosuhteet tekevät maastossa liikkumisen kohtuuttoman vaikeaksi
- tiealueella ajamista on pidettävä tien turvallisen ylittämisen kannalta tarpeellisena
- moottorikelkkaan on lisättävä polttoainetta kelkan käyttömaaston välittömässä läheisyydessä olevalla huoltoasemalla
- moottorikelkka on siirrettävä esimerkiksi perävaunusta maastoon tai maastosta perävaunuun pysäköintipaikalla tai kelkkaa on säilytettävä yleiselle liikenteelle tarkoitetun alueen pysäköintipaikalla.

Rattijuopumussäännökset koskevat myös kelkkailijaa – maastossakin. Rattijuopumuksen raja on 0,5 promillea, törkeän rattijuopumuksen raja on 1,2 promillea alkoholia veressä. Huumeiden käytölle on kelkkailussa nollaraja. Lääkkeitä käytettäessä tulee huolehtia siitä, että käytettävä lääke ei heikennä ajokuntoa.

Moottorikelkkailijan suurin sallittu ajonopeus maastossa on 60 km/h. Jääpeitteisellä vesialueella kelkkailtaessa suurin sallittu ajonopeus on 80 km/h. Mikäli moottorikelkkaan on kytketty reki, jossa on matkustajia niin suurin sallittu ajonopeus on enintään 40 km/h.

Moottorikelkan kuljettajan ja kelkan kyydissä olevan matkustajan on ajon aikana käytettävä hyväksyttyä suojakypärää. Kuljettajan on huolehdittava siitä, että alle 15-vuotias lapsi käyttää suojakypärää. Pieni lapsi voi käyttää esimerkiksi laskettelukypärää. Varsinainen kelkkailukäyttöön hyväksytty suojakypärä voi olla liian painava aivan pienen lapsen kelkkailukäyttöön. Kypäräpakko koskee myös avonaisessa reessä kulkevaa matkustajaa. Poikkeuksia kypäräpakosta muodostavat eräiden ammattiryhmien liikkuminen. Esimerkiksi poronhoito- ja metsänhoitotehtävissä olevien ei tarvitse käyttää kelkalla ajaessaan kypärää. Myös kuljettajan tai matkustajan vamma, sairaus tai muu erityinen syy voi estää kypäränkäytön.

◄ Tien ylitys on haastava tilanne. Valitse turvallinen tien ylityspaikka ja varmista, että tiellä ei ole muuta liikennettä.

Turvallisesti uralla ja reitillä

Moottorikelkkailureitillä ja -uralla suurin sallittu nopeus on 60 kilometriä tunnissa. Nopeusrajoitus on voimassa myös jäällä olevalla moottorikelkkailureitillä, vaikka muutoin jäällä suurin sallittu nopeus on 80 kilometriä tunnissa. Moottorikelkkailureitillä ja -uralla on oikeanpuoleinen liikenne. Vaikka keskiviivaa ei olekaan, on tärkeää pysyä omalla puolella reittiä. Etenkin mutkaisilla reiteillä ajolinjalta ei saa lipsua. Tärkeää on, että ei ajeta liian lujaa, sillä liian suuri nopeus aiheuttaa oikealle kääntyvän mutkan lopussa ajautumisen vastaantulevan kaistalle. Oikeaoppisesti tilanteeseen tullaan siten, että jarrutus tapahtuu jo suoralla ja mutka ajetaan tasaisesti kaasuttaen. Etenkin jäisellä reitillä jarruttaminen vasta mutkassa voi johtaa sivuluisuun ja hallinnan menettämiseen.

Huolehdi ajolinjasta ja tilannenopeudesta

Moottorikelkkailureitit ovat usein melko kapeita ja näkyvyys on rajallinen etenkin, jos reittiä reunustavien puiden oksille on kerääntynyt runsaasti lunta. Niin sanottuihin sokeisiin paikkoihin, kuten mäen harjanteiden ylityksiin ja kohtiin, joissa reitti kapenee, pitää ajaa reitin oikeassa laidassa ja tilanteen edellyttämää varovaisuutta noudattaen. Oikea ajolinja ja maltillinen nopeus antavat pelivaraa näissä tavanomaista riskialttiimmissa paikoissa. Kelkkailureitit ja -urat muuttuvat jatkuvasti, ja vilkkaimmin liikennöidyt reitit saattavat iltapäivästä olla erittäin kuoppaisia, vaikka ne aamulla olisivat olleet kunnossapidon jälkeen tasaisia. Epätasaisella reitillä on ajettava harkiten ja olosuhteiden edellyttämällä tavalla. Syvimpia monttuja joutuu joskus kiertelemään, mutta väistöliikkeet on tehtävä niin, että niistä ei aiheudu haittaa tai vaaratilanteita vastaantulevalle tai takaatulevalle liikenteelle.

Tien ylittäminen moottorikelkalla on haastava tilanne. Ennen tien ylittämistä pitää varmistaa, että tiellä ei ole muuta liikennettä. Edessä ajavan pitää varoittaa takana tulevia tielle tulosta nostamalla käsi ylös. Ennen tielle tuloa on valittava turvallinen ylityspaikka ja tielle kannattaa ajaa suoraan riittävästi kaasuttaen. Tien ylityksen aikana kelkan reessä ei saa olla matkustajia. Tieltä takaisin maastoon tuloa kannattaa myös harjoitella.

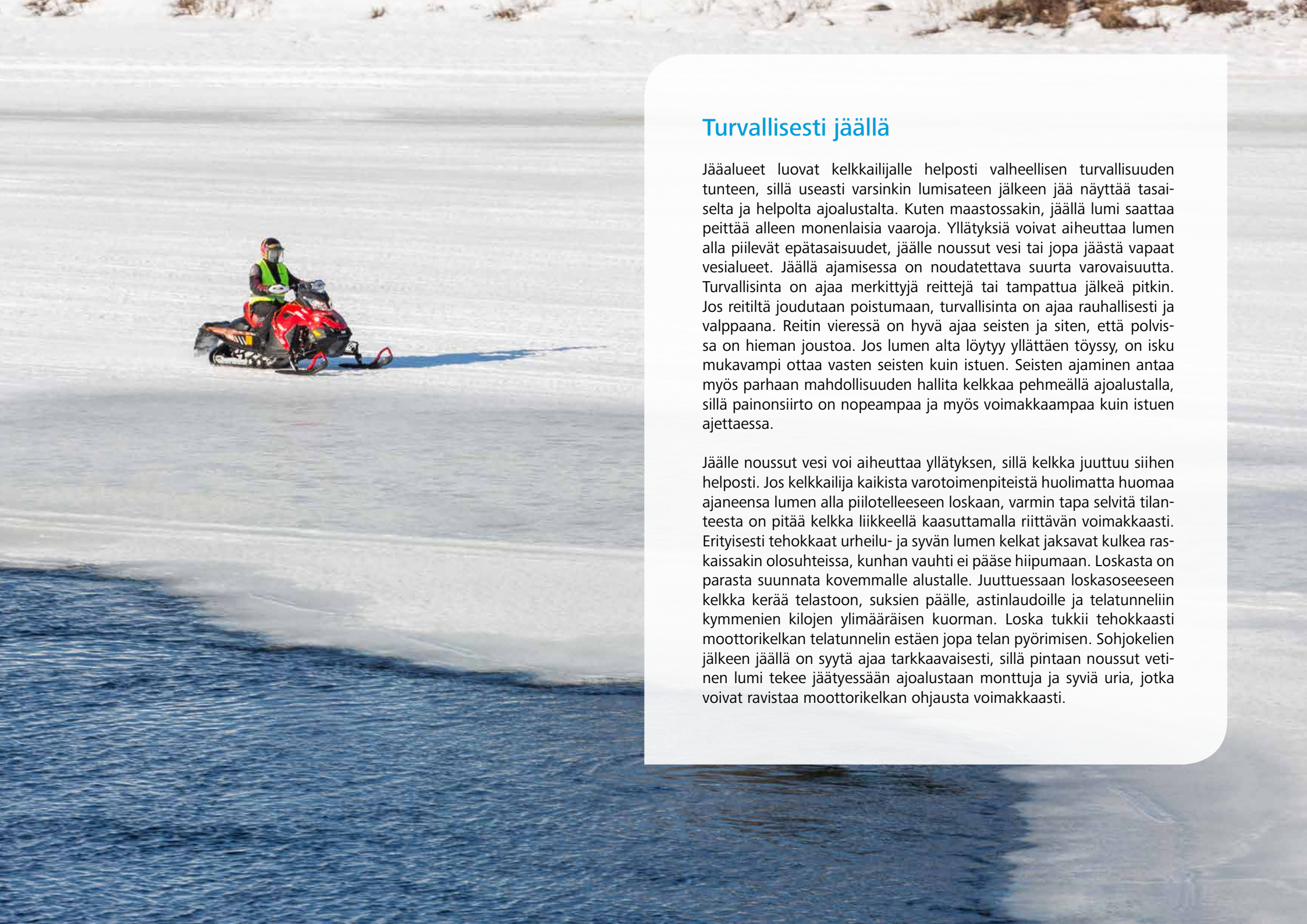

Turvallisesti jäällä

Jääalueet luovat kelkkailijalle helposti valheellisen turvallisuuden tunteen, sillä useasti varsinkin lumisateen jälkeen jää näyttää tasaiselta ja helpolta ajoalustalta. Kuten maastossakin, jäällä lumi saattaa peittää alleen monenlaisia vaaroja. Yllätyksiä voivat aiheuttaa lumen alla piilevät epätasaisuudet, jäälle noussut vesi tai jopa jäästä vapaat vesialueet. Jäällä ajamisessa on noudatettava suurta varovaisuutta. Turvallisinta on ajaa merkittyjä reittejä tai tampattua jälkeä pitkin. Jos reitiltä joudutaan poistumaan, turvallisinta on ajaa rauhallisesti ja valppaana. Reitin vieressä on hyvä ajaa seisten ja siten, että polvissa on hieman joustoa. Jos lumen alta löytyy yllättäen töyssy, on isku mukavampi ottaa vasten seisten kuin istuen. Seisten ajaminen antaa myös parhaan mahdollisuuden hallita kelkkaa pehmeällä ajoalustalla, sillä painonsiirto on nopeampaa ja myös voimakkaampaa kuin istuen ajettaessa.

Jäälle noussut vesi voi aiheuttaa yllätyksen, sillä kelkka juuttuu siihen helposti. Jos kelkkailija kaikista varotoimenpiteistä huolimatta huomaa ajaneensa lumen alla piilotelleeseen loskaan, varmin tapa selvitä tilanteesta on pitää kelkka liikkeellä kaasuttamalla riittävän voimakkaasti. Erityisesti tehokkaat urheilu- ja syvän lumen kelkat jaksavat kulkea raskaissakin olosuhteissa, kunhan vauhti ei pääse hiipumaan. Loskasta on parasta suunnata kovemmalle alustalle. Juuttuessaan loskasoseeseen kelkka kerää telastoon, suksien päälle, astinlaudoille ja telatunneliin kymmenien kilojen ylimääräisen kuorman. Loska tukkii tehokkaasti moottorikelkan telatunnelin estäen jopa telan pyörimisen. Sohjokelien jälkeen jäällä on syytä ajaa tarkkaavaisesti, sillä pintaan noussut vetinen lumi tekee jäätyessään ajoalustaan monttuja ja syviä uria, jotka voivat ravistaa moottorikelkan ohjausta voimakkaasti.

Retkeily

Moottorikelkalla on helppo ja hauska retkeillä talvisessa luonnossa, sillä rauhallisellakin tahdilla päivän aikana on mukava tehdä pitkiäkin lenkkejä. Moottorikelkalla pääsee kauas nopeasti, mutta olipa määränpää mikä tahansa, on sieltä kiva päästä myös takaisin kotiin. Ennen reissuun lähtöä on varmistettava, että kuljettajan lisäksi myös kelkka on matkan edellyttämässä kunnossa. Suurin osa moottorikelkan toimintahäiriöiden aiheuttamista maastoon jäämisistä voidaan estää nopeilla ja yksinkertaisilla tarkastuksilla.

Ennen retkelle lähtöä tarkasta kelkastasi seuraavat asiat:

- Polttoainetta on riittävästi, eli tankki täynnä ja varapolttoainetta riittävästi. Laske polttoaineen tarpeesi mieluummin yläkanttiin, sillä litra ylimääräistä tankissa on parempi asia kuin litra liian vähän.
- Tarkasta, että kaksitahtikelkan tuoreöljysäiliö on täytetty.
- Nelitahtikelkasta pitää tarkastaa moottoriöljyn määrä.
- Tarkasta, että jäähdytysjärjestelmässä on riittävästi jäähdytysnestettä. Puhallinjäähdytteisestä kelkasta on syytä tarkastaa, että jäähdyttimen hihna on kunnossa ja riittävän kireällä.
- Tarkasta, että jousituksen ja telaston pyörien pultit eivät ole löystyneet.

Lisäksi ennen liikkelle lähtöä tee seuraavat asiat:

- Tarkasta hallintalaitteiden toimivuus:
  - Kaasukahva liikkuu normaalisti ja palautuu itsestään. Tarkasta myös, että kaasuvaijeri on kunnossa.
  - Tarkasta, että jarru toimii normaalisti ja palautuu. Käynnistyksen jälkeen kokeile ja varmista jarrujen toiminta.
  - Tarkasta, että jarrun nestesäiliössä on riittävästi jarrunestettä.
- Jos kelkassa on narulla kiinnitettävä hätäkatkaisija, tarkasta, että katkaisija toimii moitteettomasti ja sen kiinnityshakanen on ehjä.
- Tarkasta, että ohjaustanko on kiinnitetty huolellisesti. Nykyään useissa vapaa-ajan kelkoissa käytetään vaihdettavia korotuspaloja, ja etenkin ohjaustangon alapään kiinnitys saattaa joskus jäädä vähälle huomiolle. Heiluva ohjaustanko voi aiheuttaa muun muassa kelkan hallinnan menettämisen.
- Tarkasta, että käynnistin toimii moitteettomasti.

Ryhmäajo

Ryhmässä kelkkailtaessa turvallisuus parantuu tuntuvasti, jos pelisäännöt ovat kunnossa. Ryhmässä jokaisen on muistettava pitää riittävä turvaväli edellä ajavaan, jotta esimerkiksi peräänajoilta vältytään jarrutuksissa. Turvaväli antaa arvokasta pelivaraa myös tilanteissa, joissa edellä ajava menettää kelkan hallinnan ja esimerkiksi kaatuu. Sydäntalvella, erityisesti kipakassa pakkassäässä edellä menevän kelkan nostattama lumipöly jää leijailemaan reitille muodostaen hankalan näköesteen. Varmin tapa välttyä harmeilta lumipölyssä on jättää sen verran väliä, että edellä menevän voi nähdä. Lumipöly aiheuttaa ongelmia myös silloin, kun joudutaan ajamaan aurinkoa vasten. Kirkas auringonvalo yhdessä lumipölyn kanssa häikäisee, joten peräänajon riski kasvaa. Häikäisevä valon ja lumipölyn yhdistelmä hankaloittaa myös reitin seuraamista, joten tässäkin tapauksessa riittävän pitkä väli kelkkojen välillä tekee ajamisesta turvallisempaa.

Sopikaa yhteiset käsimerkit

Ajaminen sujuu mahdollisimman jouhevasti, kun ryhmäläisillä on hallussa yleiset käsimerkit, joilla ilmoitetaan liikkeelle lähdöstä, pysähtymisestä, kääntymisestä ja mahdollisesta vaarasta tai riskitekijästä. Ryhmässä liikuttaessa on ensiarvoisen tärkeätä edetä niin, että kukaan ei tipu joukosta. Jokaisen ryhmäläisen pitää seurata edessä menevää, mutta myös sitä, mitä tapahtuu takana. Jos perässä ajavaa kaveria ei jostakin syystä näy, pitää pysähtyä ja odotella hetkinen. Kun koko ryhmä toimii kuvatulla tavalla, saadaan ryhmä pysäytettyä ajoissa. Ryhmän kokeneimmat kuskit on syytä laittaa joukon kärkeen ja hännille. Kokenut kelkkailija häntäpään valvojana voi auttaa pulaan joutunutta.

◄ Välimatka edellä ajavaan on pidettävä sellaisena, että päälleajovaaraa ei ole.

Matkustaja on moottorikelkan toinen ohjaaja

Jotta telaretkelle voidaan lähteä kahdestaan yhdellä kelkalla, on kelkan oltava rekisteröity kahdelle. Kahdenajettavaksi tarkoitetun kelkan tunnistaa niin sanotusta tuplapenkistä, jonka takaosa on selvästi porrastettu. Matkustajalle on yleensä tukeva selkänoja käsikahvoineen ja astinlaudoilla on karhennetut jalkatuet. Kokematonta matkustajaa on syytä opastaa kuinka moottorikelkan kyydissä tulee toimia. Moottorikelkassa matkustaja on ikään kuin toinen kuljettaja ja hänen tekemisensä vaikuttaa suuresti siihen, miten kelkka käyttäytyy. Tärkeintä on, että matkustaja on valppaana ja seuraa kuljettajan liikkeitä. Mutkat sujuvat vakaasti, kun matkustaja kaartaa sisäkurviin yhtä aikaa kuljettajan kanssa. Myös pehmeässä lumessa ajettaessa matkustajan on syytä siirtää painoaan samaan suuntaan kuljettajan kanssa. Jos matkustaja istuu suorana ja kelkka kallistuu johonkin suuntaan niin on todennäköistä, että pehmeässä lumessa kelkka kallistuu entistä voimakkaammin ei-haluttuun suuntaan ja seurauksena on yleensä kiinni jääminen.

Kaksin ajettaessa on kuljettajan puolestaan sovitettava vauhti sopivaksi. Kahden henkilön kuormalla kelkan jousitus on kovemmalla rasituksella kuin yksin ajettaessa, joten isot töyssyt saavat helpommin jousituksen pohjaamaan. Matkustajan on vaikeampi ennakoida epätasaisuuksia kuin kuljettajan, ja siksi jousituksen pohjaaminen voi tulla matkustajalle ikävänä ja jopa kivuliaana yllätyksenä. Jos kelkassa on jousituksen säätömahdollisuuksia, niin käytä niitä hyväksi.

Ajoharjoittelu

Moottorikelkka on ajoneuvo, jonka ajaminen poikkeaa suuresti autolla ajamisesta. Moottorikelkkaa tulee ajaa aktiivisemmin kuin autoa. Aktiivisuudella tarkoitetaan tässä sitä, että kelkka ei aina mene haluttuun suuntaan pelkästään ohjaustankoa kääntelemällä, vaan kuljettajan painonsiirto ja liikkuminen kelkan päällä näyttelevät suurta roolia. On myös tärkeää ymmärtää, että moottorikelkka on maastoajoneuvo, jolla ajetaan maastossa. Kelkkareitit ja -urat ovat hyvin vaihtelevia, minkä vuoksi ajamista on syytä harjoitella ennen kelkkareissuille lähtemistä.

Pyydä neuvoja kokeneilta

Monet moottorikelkkakerhot järjestävät ajoharjoittelua esimerkiksi nuorille kuljettajille. Ajoharjoittelu tapahtuu valvotuissa olosuhteissa esimerkiksi radalla, jossa ajotekniikkaa harjoitellaan muulta liikenteeltä erillään. Valvottu ajoharjoittelu crossiradalla lienee paras paikka opetella kelkan hallintaa. Snowcrossrata on ajoalusta, jossa tulevat vastaan kaikki samat elementit kuin kelkkareitilläkin: tasainen ajoalusta, montut ja mutkat. Samaa rataa ajettaessa tilanteet tulevat vastaan kerta toisensa jälkeen, joten oppimisen vaatimia toistoja tulee paljon.

Crossiradalla voi myös turvallisesti kokeilla, miltä tuntuu, kun kelkka pomppaa montusta ilmaan. Tätäkin on syytä harjoitella, sillä hoidetullakaan kelkkailureitillä tai -uralla pieniltä heitoilta ei voi välttyä. Kun erikoistilanteita harjoitellaan jo ennakkoon, on kuljettajalla oikeat toimintamallit valmiina, kun vastaava tilanne tulee vastaan reitillä. Ajamista voi harjoitella myös omatoimisesti esimerkiksi jääalueella tai maanomistajan luvalla esimerkiksi soramontulla. Olipa harjoitteluympäristö mikä tahansa, ennen reitille lähtemistä on hyvä harjoitella moottorikelkan hallintalaitteiden käyttöä, painonsiirtoa sekä hallittua kiihdytystä ja jarruttamista.

Moottorikelkkavahinkojen erityispiirteitä

Vuosittain moottorikelkkailussa on kuollut kymmenkunta henkilöä ja liikennevakuutuksien kautta loukkaantumisista maksetaan korvauksia vuodessa noin 600 henkilölle. Kuolemantapauksista valtaosa tapahtuu liikuttaessa jääpeitteisellä vesialueella. Yleisin kuolemansyy jääalueella on hukkuminen. Muutoin jääalueella törmätään usein rantakiviin ja muihin esteisiin. Useimmiten kelkkailussa kuolee 41–60-vuotias mieskuljettaja.

Liian moni kelkkaonnettomuuksissa kuolleista on ollut onnettomuushetkellä alkoholin vaikutuksen alaisena. Osa kuolonkolareista on tapahtunut tiealueella laittomasti liikuttaessa. Useimmat näistä ovat olleet tieltä suistumisia ja metsäautoteillä puomeihin tai vastaan tulevaan ajoneuvoon törmäämisiä. Liikennevakuutuksista korvattuja loukkaantumisia tapahtuu pääasiassa kuljettajille, valtaosa loukkaantuneista 21–40-vuotiaita.

Matkailijoiden osuus kelkkaonnettomuuksissa on pysynyt samalla tasolla jo pitkään. Näistä vain osa on tapahtunut ulkomaalaiselle matkailijalle.

Onnettomuuksissa on havaittu kokemattomilla kuljettajilla hallintalaitteiden virheellistä käyttöä. Esimerkiksi mutkassa kuljettaja painaa kaasuvivun tahattomasti pohjaan, kelkan hallinta menetetään ja kelkka suistuu pois reitiltä.

Ennakoi tuleva tilanne, jotta sinun ei tarvitse tehdä hätäisiä väistöjä. ►

Vinkit turvalliseen ja ympäristö-ystävälliseen kelkkailuun

- Valmistaudu varman päälle. Tutustu kelkkaasi, tarkista ajo-varusteesi. Varaudu sään ja kelin muutoksiin. Älä kelkkaile alkoholin vaikutuksen alaisena.
- Ole valmis auttamaan. Näytä omat aikeesi toisille hyvissä ajoin ja varustaudu tarvittaessa auttamaan. Varmista avun saanti ja kehitä erätaitojasi.
- Pysy oikeilla jäljillä. Käytä kelkkailureittejä ja -uria. Opettele tulkitsemaan karttaa ja osaa suunnistaa. Ilmoita ainakin läheisillesi reittisi, etappisi ja arvioitu paluuaikasi. Kerro tapa, miten sinut tavoittaa kelkkaretken aikana.
- Jätä keli- ja pelivaraa. Aja maaston mukaan. Älä anna tuntemattoman maaston yllättää. Muista, että moottori-kelkkaa ei ole tehty sulien vesistöjen ylittämistä varten.
- Vaali luonnon rauhaa, liiku luonnon ehdoilla. Huolehdi omat roskasi maastosta mukaasi ja pidä pienempää ääntä. Kunnioita eläimiä ja luonnon rauhaa. Vaali kasvustoa.
- Kehity kelkkailijana. Harjoittele ajamista rauhassa turvallisessa ympäristössä. Kartuta kelkkailutaitojasi. Liity kelkkakerhoon tai hanki kokemuksia kokeneemmilta kelkkailijoilta.

Välitä, muista – ennakoi.
LIIKENNETURVA